

Vízkereszt ünnepe után 1. vasárnap

► Lk 2,41–52

Láthatatlan dicsőség

A vasárnap jellege

Január 6-ával a (szűkebb) karácsonyi ünnepkör lezárul. Figyelmünk már nem az emberré lett Isten Fiára, hanem a dicsőséges, győzedelmes Krisztusra irányul. Az epifániát követő vasárnapok Krisztus isteni méltóságának kinyilatkoztatását hirdetik. A mindenható Isten feltárta magát Krisztusban, tanításában, természeti csodáiban, gyógyításaiban. A vízkereszt utáni vasárnapok egyre jobban láttatják Jézus istenségét. Az eszkatológiai irányú fokozódás abból adódik, hogy ez az epifánia utáni időszak volt korábban az egyházi év vége, az utolsó vasárnap már a megdicsőült Krisztust hirdeti. A vízkereszt utáni első vasárnap még karácsony fényében ragyog, témája Krisztus dicsőségének megjelenése a világban. Erről tanúskodik az óegyházi evangélium is, ami ezen a vasárnapon az idei év igehirdetési alapigéje.

Amit a textusról tudni kell

Lukács evangéliumában a gyermekségtörténet lezárásaként olvashatjuk Jézus templomi zárándoklatának történetét, utolsó gyermeki évében, majdnem húsz évvel későbbi nyilvános működése előtt. Ekkorra Jézus, mint a többi zsidó kisfiú, már sokat tanult a szent szövegekről és Isten dolgairól. Az istentiszteleten már ő is részt vehetett, de nem volt még kötelező számára a törvényben előírt zárándoklat, ahová szülei elviszik.

A történetben a szülők, felnőttek aktívak: felmentek, indultak, nem vették észre, azt hitték, elmentek, keresni kezdték, nem találták, visszatértek, keresték, megtalálták, meglátták, megdöbentek, nem értették. Jézusról azt tudjuk meg, hogy *hüpemeinen* (ott maradt), majd participiumok következnek: *kathexomenon* (ülve), *akouonta* (hallgatva), *eperótonta* (kérdezve), *hüpotassomenos* (engedelmeskedett [engedelmeskedve]).

Jézus a templomban és Isten dolgaiban marad. A templomban tanít először, dicsősége az Ószövetség szent helyét ragyogja be, Isten jelenlétének, kinyilatkoztatásának helyszínét. Környezete értelmén és feleletein *existanto* (megdőbbsent). Ugyanazt az igét találjuk itt, mint amit a tenger lecsendesítésekor éreztek a tanítványok, vagy amit Jairus leányának szülei éltek át a halott gyermek feltámasztása után.

Édesanyja *teknon*nak, gyermeknek szólítja, még nincs joga, önállósága saját döntést hozni az otltétéről. Ráadásul *ho patér sou*, a te atyád (és én) kerestünk téged – folytatja Mária –, utalva rá, hogy atyai hatalom alatt álló gyermek. Jézus felelete pedig a történet másik csúcspontja, hiszen itt szólal meg először Lukács evangéliumában. Válasza rímel anyja kérdésére, és tanító kérdéssel felel. *Az en tois tou patros mou*, vagyis Atyám házában/dolgaiban kifejezéssel kinyilvánítja, hogy számára a mennyei Atya fennhatósága fontosabb. A *dei* (kell) ige egyértelműsíti, hogy ez Isten akarat. Jézus *sünesis*én (értelmén) elcsodálkozott mindenki. Ezt a kifejezést találjuk a nagy parancsolatban (Istent szeretni teljes elméből). A szülővel kapcsolatban pedig igei alakban szerepel, hiszen Jézus szavait *ou süneken* (nem értették). Isten dicsősége megmutatkozott, csodálkozást váltott ki, de nem értették meg.

További szempontok a perikópa megértéséhez

A szülők három napig keresik a gyermeket, ahogyan három napig szomorkodnak, félnek az asszonyok és tanítványok Jézus halála után. A *dei* igével találkozunk a szenvedésre utalásban is (Lk 9,22; 13,33; 17,25; 22,37; 24,7.44), hiszen szükséges volt mindezeknek megtörténniük. Az *existémi* ige az emmausi tanítványok történetében kerül elő, ahogy a sírnál járó asszonyok megdőbbsentették őket, hiszen a sír üres volt (Lk 24,22). A szülők nem értik, hogy miért „veszett el” Jézus, ahogyan a tanítványok sem a keresztre feszítést.

És a tizenkét éves Jézus kérdése – „*Miért kerestetek engem?*” – szintén rímel az üres sírnál feltett kérdésre: „*Miért kerestek a halottak között az élőt?*” (Lk 24,5)

Azonban sem a gyermektörténetben, sem a szenvedés és feltámadás történetében nem láthatták és mi sem látjuk a szemünkkel a dicsőség ragyogását. Itt Isten az ellentétébe rejtőzik (Luther), dicsősége szelíd, csendes, de így is kartikus, eksztatikus (vö. *existémi*). Amikor Mózes kérte Istent, hogy mutassa meg dicsőségét, csak a hátát mutatta az Úr (vö. 2Móz 33,18–23). A gyermeki Jézus alázatát előképnek is tekinthetjük, amely a kereszten, a dicsőség a gyalázatban válik teljessé.

Igehirdetési vázlat

Csodagyerek?

Mindig is foglalkoztatta a hívőket, hogy Jézus gyermekként milyen csodákat tett, meggyógyított-e valakit, vagy egyáltalán tisztában volt-e vele, hogy mire képes. Ez az egyetlen bibliai történet, ahol Jézus még gyermek, de már elég nagy ahhoz, hogy láttassa hatalmát. Azonban nem kapunk választ kíváncsi kérdéseinkre. Képzeletünk nem engedi meg, hogy átlagos embernek lássuk őt kicsiként, azonban abban biztosak lehetünk, hogy öntudata nem kereste a reflektorfényt.

Jézust a szülei felviszik Jeruzsálembe az ünnepi zarándoklatra, majd jönnek, mennek, észreveszik, keresik, visszatérnek, megtalálják, meglátják. Ha nem bibliai történetről lenne szó, úgy tünne, hogy Mária és József a főszereplő. Jézus valójában nem tesz semmit. De nem elveszett, hanem tudatosan ott maradt a szent helyen, megtalálta igazi helyét: az Atya közelségét. Mindez csendben történik. A páskaünnepnek vége, a zarándokok tömege már elment, elcsendesült a templom is. Az írástudók, rab-bik azonban ott ültek, és kérdezve tanították a vallási történeteket, szabályokat, magyarázták

az Írásokat. Nem olvasunk csődületről, szenzációról, de a hallgatókat megérintette Jézus beszéde, hiszen Isten ereje sugárzott a szavaiból. Későbbi fellépéséből tudjuk, hogy „*úgy tanította őket, mint akinek hatalma van, és nem úgy, mint az írástudók*” (Mt 7,29). Nem rafinált értelmezést talált ki, nem bölcs magyarázatot adott, nem új megközelítést láttatott, hanem Isten ereje, szeretete, irgalma, dicsősége áradt a szavaiból. Azonban kívülről az ott lévők csak egy egyszerű fiút láttak.

Isten dicsősége

Szülei a keresésben és aggodalomban elfáradva találnak rá, és látva az ámulatot nem csöndben leülnek őt hallgatni, mint a mai filmekben, amikor a szülőknek végre feltűnik a gyermek tehetsége. Nem, semmi áhítat vagy felismerés. „Gyermek vagy, és atyádnak szót kell fogadnod!” – halljuk Mária féltő és kérdő szavai mögött a számonkérést is. Jézus azonban még a szüleit is szelíden tanítja: „*Nem tudtátok, hogy az én Atyám házában kell lennem.*” Ez nem elutasítás, hanem kinyilatkoztatás: itt derül fény arra, hogy ki is ő valójában. Elsősorban Isten gyermeke, nem a földi szülőké. Isten Fia, aki Isten jelenlétében van, és akiben jelen van Isten. Ezért tanít erővel és hatalommal, ezért jelenti ki Isten dicsőségét tanításával. De hol van itt a dicsőség?

Megszoktuk, hogy mások elismerése által tudunk sikereket elérni, dicsőségben sütkérezni. A földi dicsőséghez hozzátartozik a tapsvihar, a rivaldafény. Istené azonban nem függ mástól. Jósága, kegyelme, irgalma, szeretete akkor is betölti a mennyet és a földet, ha tudomást sem veszünk róla. Isten dicsősége önmagából fakad. De nem önmagát ünnepli, hanem felemel. Dicsőségét Jézus Krisztusban nyilatkoztatta ki, mert „*úgy szerette a világot, hogy egyszerűen Fiát adta*” érte (Jn 3,16). Jézus Krisztusban jelen volt Isten dicsősége a jászolban, a gyermeki években vagy a Jordán vízében, még szolgálatának megkezdé-

se előtt, már akkor, amikor kiszolgáltatót gyermekként élt vagy a bűnösök sorába állt. De értelmetlen, felfoghatatlan ez az isteni jelenlét. Még Mária sem érti, akihez korábban angyal jött el, aki tudta, hogy gyermeke Isten Fia!

Dicsőségről dicsőségre

Mi már ismerjük Jézus Krisztus életét, tanítását, csodáit, halálát, feltámadását. Tudjuk, hogy egyenlő volt Istennel, de megüresítette magát. Nem királyi palotába született, hanem jászolba, nem lett világi uralkodó, hanem keresztthalált halt. A megdicsőülés hegyén néhány tanítványának mutatott isteni ragyogásából, életútja mégis szegény és küzdelmes volt. A Krisztus-követés útja ezért nem könnyű. Már gyerekként milyen küzdelmes nem „menőnek lenni”, hanem engedelmesnek. Felnőve sem emberek tetszését keresni, és nem a magunk, hanem Isten dicsőségét szolgálni. Mindennapos próbatétel ez. De ahogyan a tizenkét éves Jézusnak Isten jelenléte volt a legfontosabb, mi is keressük az ő országát! Aki Isten láthatatlan dicsőségében, az ő jelenlétében él, azt bámulatba ejti, megérinti Isten szabadító szeretete, és egyre inkább hasonlít ahhoz, aki felragyogtatta nekünk Isten dicsőségét: Jézus Krisztushoz. A Szentlélek munkája által mi is formálódhatunk. Hagyjuk, hogy átjárjon minket Isten szava szelíden és csendesesen, szívünk formálódjon Isten szeretete, kegyelme és irgalma mintájára, és ahogyan látják jó cselekedeteinket, dicsőítsék mennyei Atyánkat, akié a dicsőség most és mindörökké! Ámen.

További javaslatok az istentisztelethez

Lekciók

Róm 12,1–5; Ézs 42,1–9

Énekek

EÉ 371 („Felséges Jézus...”); 361 („Szép, fényes Hajnalcsillagom...”)

Illusztráció

FESTMÉNY

James Tissot: *Jézus a tanítómesterek között* (Brooklyn Museum, 1894–96). (<https://www.academyforchristianart.com/en/jesus-among-doctors/>).

Gebrand van den Eeckhout: *Jézus 12 éves korában a templomban*. 17. század. Olaj, vászon, 129 × 97 cm. Kunsthalle, Hamburg.

VERS

Lambert Noben: *A megszületett Jézus mondja*

Mezítelenül születtem, hogy le tudj mondani
önmagadról.
Szegényen születtem, hogy megtalálhasd Ben-
nem a gazdagságot.
Kicsinek születtem, hogy te se akarj uralkodni
másokon.
Istállóban születtem, hogy megtanulj tisztelni
minden helyet.
Barlangban születtem, hogy minden jóakarató
ember közeledhessen Hozzám.
Ijesztően gyengének születtem, hogy te soha se
félj Tőlem.
Fegyver nélkül születtem, hogy bízhasd jósa-
gomban.
Szeretetből születtem, hogy soha ne kételkedj
szeretetemben.
Éjnek idején születtem, hogy elhidd: minden föl-
di valóságot képes vagyok megvilágosítani.
Emberként születtem, hogy sohase szégyelld
magad azért, ami vagy.
Mária fiaként születtem, hogy neked is legyen
édesanyád.
József fogadott fiaként születtem, hogy meg-
értsd: az igazi apa az, aki védelmet és szere-
tetet ad.
Egyszerűségben születtem, hogy te se legyél bo-
nyolult.
Megalázottan születtem, hogy képes légy fölül-
múlni magadban a kevélységet.
Elrejtve születtem, hogy képes légy elkerülni
minden önmutogatást.

Gyermekként születtem, hogy megtanulj te is nyílnak, bizalommal telinek lenni, mint a gyermek. Teérted születtem, hogy mindnyájan együtt térhessünk vissza az Atya házába.

Felhasznált irodalom

FABINY Tibor 2005. *Hitünk titkai. Teológia – Luther nyomán – mindenkinek.* EBBE, Budapest.

JÁNOSSY Lajos 2008. *Az egyházi év útmutatása.* Fraternitás Magyarországi Evangélikus Lelkészek Közössége, Veszprém.

KOCSIS Imre 1995. *Lukács evangéliuma.* Szent István Társulat, Budapest.

SPINETOLI, Ortensio da 2001. *Lukács. A szegények evangéliuma.* Agapé Kiadó, Szeged.

■ LÁSZLÓNÉ AGOD ANETT